

OTO JA

ćwiczenia polonistyczno-społeczne cz.4 **Klasa 3**

struś - strusie

bajka

ogłoszenie

-uszek

meśba

OTO JA

ćwiczenia polonistyczno-społeczne cz. 4 **Klasa 3**

imię i nazwisko

klasa

Autorki
Karina Mucha
Anna Stalmach-Tkacz
Joanna Wosianek

Redaktor projektu
Marzena Czarnowska-Mazurek

Redakcja merytoryczna
Ewa Dulemba

Redakcja językowa i korekta
Krystyna Bajor

Redakcja techniczna
Marek Zapala

Skład i łamanie
Tomasz Ptak

Redakcja artystyczna
Marcin Kot
Magdalena Pilch

Projekt okładki
Magdalena Pilch

Typografia na okładce
Justyna Holubowska-Chrzęszczak

Fotoedycja
Milena Kot
Tomasz Suszczyński

Ilustracje
Daria Frączkiewicz: 3, 11, 24, 25, 30, 34, 35, 36, 38, 45, 49

Oznaczenie przykładowych zadań nawiązujących do plansz
z podręcznika polonistyczno-społecznego cz. 2 (s. 76–87):

– zadania gramatyczne

– zadania ortograficzne

– zadania doskonalące umiejętność pisania

– oznaczenie propozycji zadania domowego

Samoocena ucznia:

– Już umiem!

– Muszę jeszcze poćwiczyć.

– Potrzebuję pomocy.

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich. Osoby, których nie udało nam się ustalić, prosimy o kontakt z wydawnictwem.

Książka, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Przestrzegaj praw, jakie im przysługują. Udostępniając książkę lub jej fragmenty, rób to wyłącznie w zakresie dozwolonego użytku, który określają przepisy prawa. Zawartość książki możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

© Grupa MAC S.A. 2019

ISBN 978-83-8108-593-9

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 76
tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02
e-mail: kontakt@mac.pl; www.mac.pl

Zabawy z wyrazami i zdaniami

1. Ułóż jak najdłuższe zdanie, w którym każdy następny wyraz będzie się zaczynał na kolejną literę alfabetu. Zdanie może być śmieszne. Jeśli chcesz, skorzystaj ze słownika.

Np.: Anna była całkiem dumna, eliminując fruwające gumowe haczyki i jajka koloru lawendowej łąki mamy na olchowej półce rogowego stolika.

2. Do podanych wyrazów dopisz wyrazy rymujące się z nimi.

żuk –

słońce –

biedronka –

jaskółka –

3. Na podstawie ilustracji uzupełnij rymowankę. Wspólnie z koleżanką lub kolegą z ławki ułóż podobną rymowankę do ilustracji. Zapisz ją w zeszycie.

„Raz mały ślimaczek schował się pod _____”.

„Obok mała biedronka _____ do słonka”.

„Tuż przy nich zmęczony żuczek przysiadł na _____”.

1. Dzieci w klasie postanowiły zabawić się w rzeźbiarzy. Nie miały żadnych materiałów, w których mogłyby rzeźbić, więc wykorzystały swoje ciała. Dobrały się w pary. Każda para losowała rzeźbę spośród rzeźb na zdjęciach w albumie. Następnie jedno dziecko w parze stawało się rzeźbiarzem, a drugie jego dziełem. Pozostałe dzieci musiały odgadnąć, która rzeźba jest prezentowana. Przyjrzyj się zdjęciom wybranych rzeźb i połącz je ze zdjęciami przedstawiającymi dzieci w odpowiednich pozach. Nadaj śmieszny tytuł każdej rzeźbie przedstawionej przez dzieci.

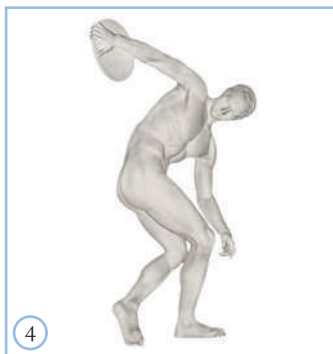
1

2

3

4

- Pobawcie się w klasie w tworzenie rzeźb – wykorzystajcie zdjęcia umieszczone w albumach wypożyczonych z biblioteki.

- 2.** Na podstawie ćwiczenia 1. odpowiedz na pytania dotyczące poszczególnych rzeźb. Zapisz odpowiedzi.

Jak wygląda rzeźba numer 1?

O czym mogłaby myśleć rzeźba numer 3?

Co przedstawia rzeźba numer 4?

Która rzeźba podoba ci się najbardziej, a która – najmniej? Uzasadnij swój wybór.

1. Przyjrzyj się ilustracjom przedstawiającym martwą naturę.

Martwa natura – szkic

Martwa natura – obraz na płótnie

- Napisz wyrazy opisujące powyższe ilustracje.

wyrazy określające szkic

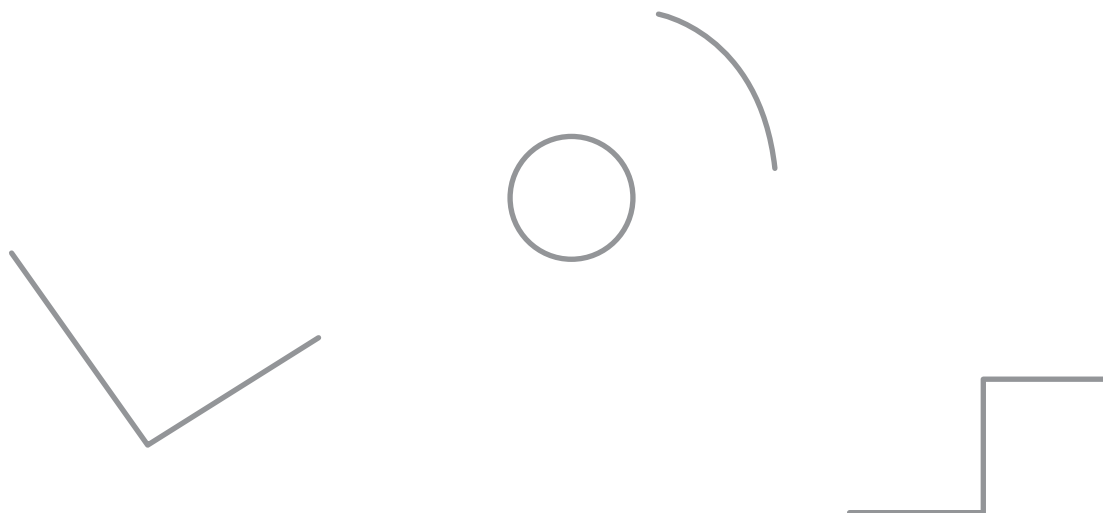
wyrazy określające obraz

- Zapisz podobieństwa i różnice między szkicem a obrazem.

różnice

podobieństwa

2. Uzupełnij rysunek według własnego pomysłu. Pokoloruj go.

TYTUŁ:

- Napisz, co przedstawia twój rysunek. Nadaj mu tytuł. Czy jest to człowiek, zwierzę, jakaś wymyślona postać? A może jest to jakieś zdarzenie, sytuacja, miejsce? Czy na twoim rysunku coś się dzieje?

1. Zamknij oczy, a następnie posłuchaj fragmentu utworu Witolda Lutosławskiego. Narysuj na kartce z bloku to, co wyobrazisz sobie w czasie słuchania utworu.

- Jakie uczucia towarzyszyły ci w czasie słuchania utworu? Napisz nazwy tych emocji.

- Napisz, z jakimi sytuacjami, miejscami, osobami lub zdarzeniami kojarzy ci się wysłuchany utwór.

- Spróbuj zachęcić lub zniechęcić kogoś do słuchania tego utworu. Zapisz co najmniej trzy powody, dla których warto lub nie warto go wysłuchać.

- Poszukaj w słowniku języka polskiego, co to znaczy: **inspirować**. Napisz, jak rozumiesz zdanie: „Ten obraz inspirowany jest muzyką”.

2. Przyjrzyj się zdjęciom przedstawiającym etapy tworzenia obrazu. Zapisz instrukcje dotyczące kolejnych etapów. Skorzystaj z wyrazów w ramce. Sprawdź w słowniku znaczenie nieznanych ci słów. Porównaj swoją pracę z pracami innych dzieci w klasie.

plótno, rama,
szkic, gruntowanie,
oprawianie, paleta, farby

1. Rozwiń podane zdania. Dopisuj za każdym razem jeden wyraz, który jest odpowiedzią na pytanie.

Igor słucha.

czego?

gdzie?

kiedy?

Marta ogląda.

co?

gdzie?

z kim?

2. Skróć zdania. Zamień długie zdania rozwinięte na zdania proste.

Sławny malarz kilka godzin rozmawiał z dziennikarzami na temat swoich obrazów.

Dzieci z naszej klasy czytają ciekawą książkę o wybitnym polskim kompozytorze.

1. Przeczytaj podane wyrazy. Jakie to części mowy? Przepisz wyrazy, dodając do nich przeczenie **nie** zapisane odpowiednio – razem lub osobno.

oglądamy, czytamy, spacerujecie, rzeźbi, maluję, rysujesz

- Uzupełnij zdanie.

Nie z _____ piszemy _____.

2. Przyjrzyj się rysunkowi chłopca. Przeczytaj zapisane obok wyrazy. Jakie to części mowy?

uprzejmy

grzeczny

wesoły

sympatyczny

- Te same wyrazy zapisz obok rysunku dziewczynki, ale dodaj do nich przeczenie **nie**.
■ Uzupełnij zdanie.

Nie z _____ piszemy _____.

1. Posłuchaj uważnie słuchowiska. Na kartce z bloku narysuj to, co sobie wyobrazisz podczas słuchania.
- Patrząc na swój rysunek, odpowiadaj na pytania w imieniu kwiatka. Zapisz odpowiedzi.

1. Gdzie rośniesz, róžo?

2. Róžo, jak wyglądasz? Czy masz kolce? Do czego służą ci kolce?

3. Kto się tobą opiekuje, róžo? Kto dba o ciebie, podlewa, nawozi ziemię?

4. Róžo, czy chcesz dalej rosnać w tym samym miejscu? Czy może wolisz, aby ktoś cię przesadził w inne miejsce? Jeśli tak, to gdzie chciałabyś rosnać?

- 2.** Narysuj na kartce z bloku projekt rzeźby, która będzie wykonana z dostępnych ci materiałów ekologicznych. Zapisz odpowiedzi na pytania.

Z czego powstanie rzeźba?

Co będzie przedstawiała?

Jaki będzie miała kształt?

W jakich będzie kolorach?

Jak ją nazwiesz?

1. Wyobraź sobie, że twoja klasa urządza wystawę prac artystycznych. Ułóż treść ogłoszenia na plakacie na podstawie informacji dostępnych poniżej. Następnie na kartce z bloku zaprojektuj taki plakat. Możesz to zrobić wspólnie z kolegą lub koleżanką.

WYSTAWA I KIERMASZ RZEźB Z MYDŁA

PONIEDZIAŁEK, 1 KWIETNIA, GODZINA 16⁰⁰

Temat lekcji:
Jesteśmy
rzeźbiarzami.
Rzeźbimy
w mydle.

Mam nadzieję,
że nasz kiermasz
w Domu Kultury
skończy się sukcesem.

Musi się udać.
Musimy zebrać
jak najwięcej pieniędzy,
by pomóc bratu Marka.

OGŁOSZENIE

2. W ramkach poniżej zostały podane po trzy wyrazy. Ułóż z nimi jak najdłuższe zdania.

Przykład: zimno, śnieg, zasypywać

Pewnego marcowego poranka zrobiło się bardzo zimno i nieoczekiwanie spadł śnieg, który zasypał ślady zwierząt na polu.

wazon, malować, urodzinowy

rzeźbić, mistrz, drewniana

3. Uzupełnij podane zdania dowolnymi wyrazami tak, aby każde z nich było poprawne i zrozumiałe.

a) Zazwyczaj _____ i wtedy

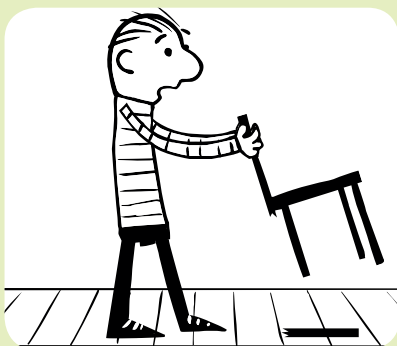
b) Podczas wakacji _____ ,
więc _____ .

c) Jeśli nie będziesz _____ ,
to _____ .

d) Nie warto _____ ,
bo wtedy _____ .

1. Obejrzyj obrazki przedstawiające przygodę Marcina Bzyka, czyli historię powstania jednej rzeźby.

- Przy każdym obrazku wymyśl i napisz, o czym myślał Marcin Bzyk.

2. Opisz rzeźby przedstawione na zdjęciu w taki sposób, aby osoba, która zamknie oczy, mogła je sobie wyobrazić.

- Wymyśl wspólnie z kolegą lub koleżanką, o czym mogli rozmawiać Bolek i Lolek. Odegrajcie przed klasą scenkę dramową.

1. Odszukaj i wpisz we właściwe miejsca wyrazy, które mają podobne znaczenie.

sportsmen

malarz

atleta

autor

mistrz

biegacz

artysta

sportowiec

2. Połącz ze sobą przymiotniki o podobnym znaczeniu.

mądry

inteligentny

olbrzymi

ładny

wielki

śliczny

małeńki

wspaniały

miniaturowy

najlepszy

3. Napisz jak najwięcej wyrazów o znaczeniu przeciwnym do podanych.

ciekawý –

stary –

1. Podpisz zdjęcia.

■ Podkreśl w napisanych wyrazach **ń** i **ś**.

2. Napisz wyrazy w odpowiedniej formie.

koń – dwa

łosoś – dwa

słoń – trzy

ptyś – cztery

dłoń – dwie

struś – dwa

■ Podkreśl w napisanych wyrazach **ni** i **si**.

3. Napisz, jakie to kolory.

4. Wpisz wyrazy rozpoczynające się od podanych liter.

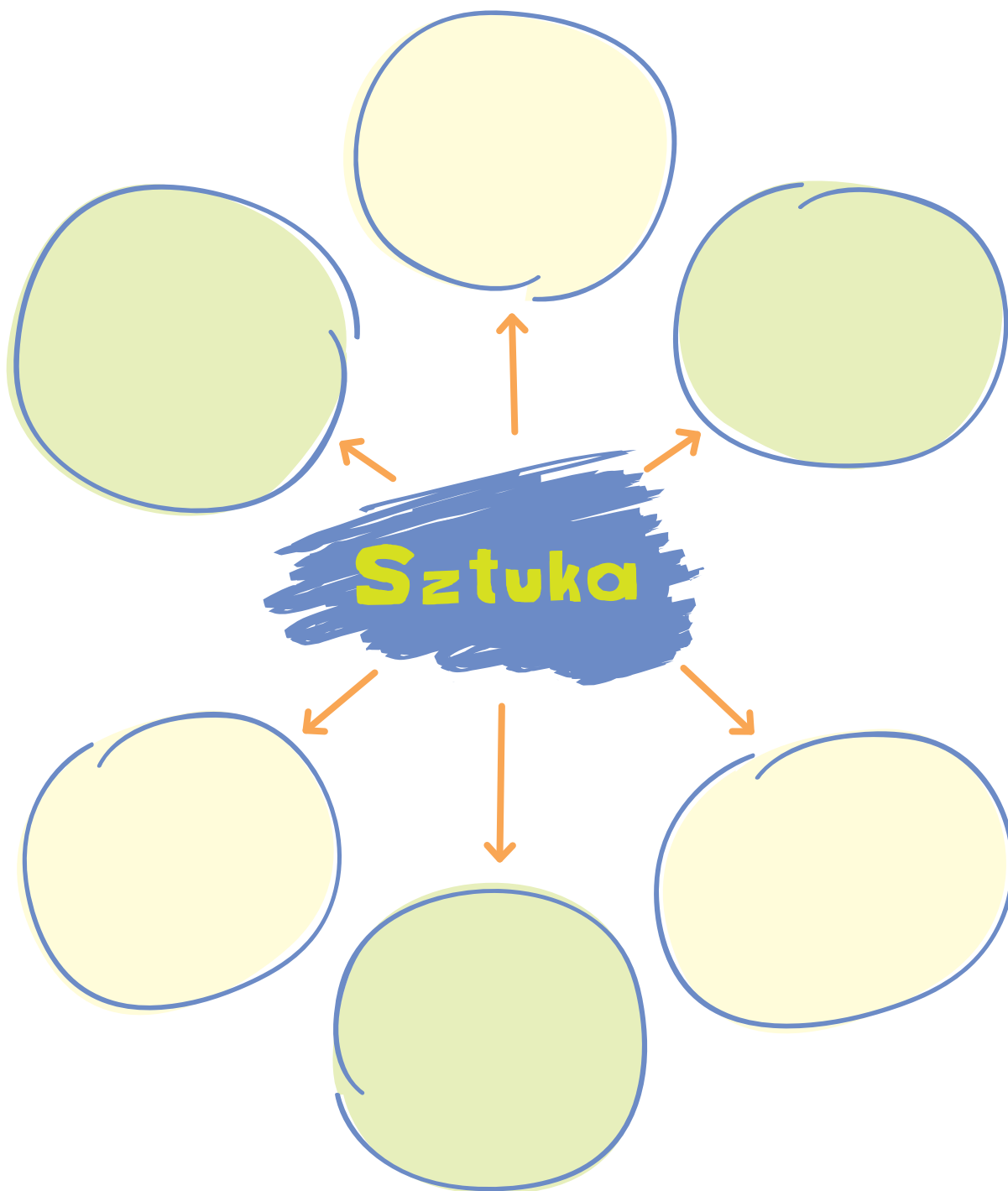
zi

ci

ź

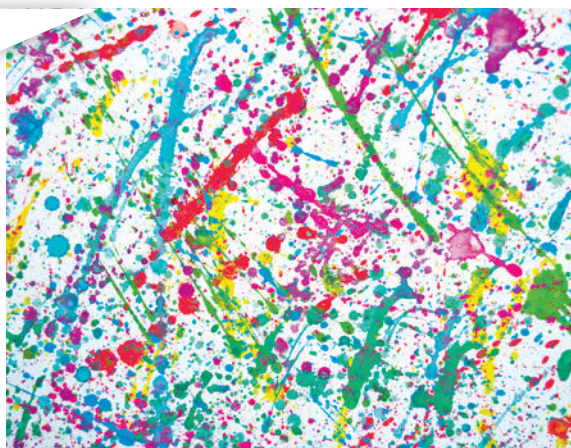
ć

1. Uzupełnij mapę myśli zgodnie z własnymi skojarzeniami. Podyskutujcie w klasie o tym, czym dla was jest sztuka i co najbardziej się wam w niej podoba lub nie podoba.

2. Ułóżcie wspólnie w klasie definicję słowa SZTUKA. Użyjcie dostępnych słowników. Zapisz tę definicję.

1. Wymyśl i zapisz przy każdym rysunku wypowiedź dziecka na temat stworzonego przez niego dzieła.

Odszukaj w swojej miejscowości ciekawe budynki i miejsca – sfotografuj je lub narysuj. Przygotuj prezentację dla dzieci z klasy.

1. Dopisz do każdego wyrazu co najmniej cztery określenia.

przykłady: **biec** – szybko, energicznie, wolno, dynamicznie

koszula – szara, elegancka, droga, sportowa

malować –

okno –

jeździć –

szkoła –

tańczyć –

Jola –

2. Wymyśl i dopisz pytania do podanych odpowiedzi.

Tak, to było wspaniałe!

Nigdy nie widziałem czegoś tak pięknego.

Nie, nie zgadzam się na to.

Uważam, że musisz coś zmienić.

Moim zdaniem nie uda się tak zrobić.

1. Posłuchaj wiersza czytanego przez nauczyciela. Potem przeczytaj wiersz wspólnie z innymi dziećmi. Podkreśl w wierszu pytania. Wyjaśnij, o co pytała i jakie odpowiedzi uzyskała osoba zadająca te pytania.

Po czemu? –
po ile?

Po niczemu

A po czemu jest wiatr?

Po niczemu.

Ale mam go chociaż jest nie mój.

A po czemu są chmury? Obłok?

Nie wiem.

Mam je i podzielę się z tobą.

Jeśli wszystko jest za darmo

to może

jest i moje i twoje

i boże.

Więc najlepsze
co Bóg zesłał na ziemię
to patrzeć
a nie liczenie.

Słuchanie a nie kupowanie
ptasich gwizdów
szumu brzoź na polanie.

I najbardziej chronić trzeba
i osłaniać
te zapachy światła śpiewy
nie do sprzedania.

Joanna Kulmowa
(z opracowania metodycznego
Pozwólmy dzieciom bawić się słowami,
Małgorzata Dągiel, CKE, Warszawa)

Po niczemu –
za darmo

- Podkreśl w wierszu wyrazy określające to, co jest bezcenne dla wszystkich ludzi i co powinniśmy wspólnie chronić.

2. Spróbuj opisać swoje pierwsze wrażenie po wysłuchaniu wiersza czytanego przez nauczyciela. Zapisz je w zeszycie.

3. O czym jest mowa w tym wierszu? Napisz na ten temat kilka zdań.

4. Co, twoim zdaniem, znaczą fragmenty wiersza zaznaczone kolorem? Napisz krótkie wyjaśnienie dla kogoś, kto mógłby ich nie zrozumieć.

1. Napisz wyrazy, które należą do rodziny wyrazu OBRAZ. Skorzystaj z podpowiedzi.

mały obraz – _____

książka, która zawiera dużo obrazków, to książka _____

jeśli ktoś dokładnie coś opisuje i można to sobie wyobrazić,

mówimy, że opowiada – _____

2. Napisz wyrazy, które należą do rodziny wyrazu MALARZ. Skorzystaj z podpowiedzi.

malarz *co robi?* _____

pędzel *jaki?* _____

dziedzina sztuki, która polega na malowaniu obrazów, to _____

jeśli ściany w domu są brudne, to potrzebne jest _____

3. Zastanów się, czym się różnią podane niżej wyrazy. Połącz każdy wyraz z jego wyjaśnieniem.

namalować

zmalować

pomalować

przemalować

zamalować

stworzyć obraz

zmienić kolor czegoś

pokolorować coś

zrobić coś niewłaściwego

zakryć coś farbą lub rysunkiem

1. Zapisz podane czasowniki zgodnie ze wzorem.

ja rysuję

rysować

oni rysują

ja

pisać

oni

ja

malować

oni

ja

stać

oni

ja

myśleć

oni

2. Popatrz, jak piszemy końcówki tego samego wyrazu w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej.

Zachwycam się rzeźbą.

Przyglądam się marmurowym rzeźbom.

- Napisz poprawne formy wyrazów w liczbie mnogiej i liczbie pojedynczej.

ARTYSTA

On jest wybitnym

Wręczono nagrody

MAMA

Idę z

na zakupy.

Dzieci przygotowały swoim

niespodziankę.

...odpowiedzieć na pytania do wiersza?

1. Przeczytaj wiersz i odpowiedz na pytania.

Noga i but

Wiedli wojnę i srogą
But z nogą.
Ten ją winował,
Że się na niej psował;
Tamta, iż ją uciskał.
Wdał się w to szewc, co zyskał;
A w pokorze i trwodze
Kłaniający się nodze.
Gromiąc buta rzekł, groźno wstrząsając narzędzie:
„Szanuj nogę, choć cię drze – but bez niej nie będzie”.

Ignacy Krasicki

a) Co, twoim zdaniem, znaczą podane wyrazy.

winował –

psował –

b) Napisz, na czym polegał konflikt między nogą a butem.

c) Dokończ zdanie.

Kłótnia nogi z butem przypomina mi

...rozwijać zdania?

2. Rozwiń podane zdania.

Wyjadę na wakacje.

Kupiliśmy gry.

...wskazywać części mowy i określać ich rodzaj i liczbę?

3. Z wybranego zdania z ćwiczenia 2. wypisz: jeden czasownik, jeden przymiotnik, jeden rzeczownik.

czasownik

rzeczownik

przymiotnik

- Zapisz w zeszycie powyższe wyrazy w liczbie pojedynczej lub mnogiej, określ ich rodzaj.

...utworzyć rodziny wyrazów?

4. Utwórz rodziny wyrazów.

drukarz

kucharz

1. Uzupełnij informacje dotyczące bajki.

Henryk Sienkiewicz „Bajka”

Czas akcji: _____

Miejsce akcji: _____

Główni bohaterowie: _____

Co wiemy o narratorze? _____

2. Napisz, jaki prezent dała księżniczce każda wróżka. Zachowaj odpowiednią kolejność.

piękne oczy – piękne kształty – uroda i piękno – dobroć

1

Ja dam ci powiewną i wysmukłą postać młodej palmy.

2

Ja daję ci czar piękności i mocą moją sprawię, że kto ujrzy twarz twoją, pomyśli, iż ujrzał cudny kwiat wiosenny.

3

Ja jej dam dobroć.

4

Ja dam ci oczy przezroczyste i głębokie jak toń wodna.

- Podkreśl nazwy tych darów, które są nietrwałe i szybko przemijają.
- Połącz odpowiednio nazwy darów ze słowami, które wypowiedziały wróżki.

3. Zapisz przykład tego, co według ciebie jest piękne, i tego, co jest brzydkie.

PIĘKNO	BRZYDOTA

- Podkreśl na **niebiesko** te przymiotniki, które kojarzą ci się z pięknem, a na **czzerwono** te, które kojarzą ci się z brzydotą.

leniwy

dumny

łagodna

pracowita

dobry

PIĘKNO

nieżyczliwy

BRZYDOTA

skromny

przyjazny

wrogi

zazdrosna

4. Napisz dowolne przymiotniki. Dopisz do nich przymiotniki o znaczeniu przeciwnym, według wzoru.

miły – niemiły

—

—

—

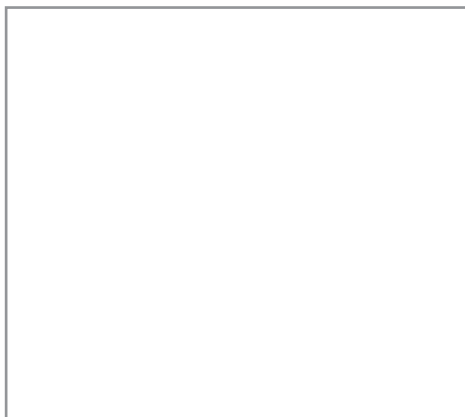
5. Wyobraź sobie, że mała księżniczka ma już dziesięć lat. Napisz, jaka jest: czym się zajmuje, co lubi robić, jakich ma przyjaciół.

Księżniczka ma teraz dziesięć lat.

- Odczytajcie najciekawsze wypowiedzi w klasie.

Opisanie samego siebie – Jestem piękny/piękna

1. Narysuj samego/samą siebie najładniej jak potrafisz, a później napisz, jakie masz oczy, usta, włosy itd.

→ oczy:

→ usta:

→ włosy:

→ kształt twarzy:

2. Zapisz trzy cechy swojego charakteru. Podaj przykłady związanych z nimi zachowań.

Jestem

. Przykład zachowania:

Jestem

. Przykład zachowania:

Jestem

. Przykład zachowania:

3. Opisz siebie na podstawie informacji zebranych z poprzednich ćwiczeń. Zapisz opis w zeszyte.

1. Na dworze królewskim wielkie zamieszanie. Urodziły się bliźnięta. Dworzanie mają zaproponować imię dla królowej i królewicza. Jest tylko jeden warunek: imiona mają się zaczynać na literę **H**. Podaj swoje propozycje.

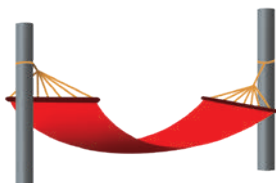

2. Ułóż krótki dialog. Spróbuj w nim wykorzystać podane wyrazy oraz nazwy obrazków.

chleb

hałasować

3. Wpisz do zdań właściwe wyrazy z ramki.

Ach, Och, Ech, bach, ciach, trach

_____, zapomniałam książki do angielskiego.

_____, co to były za czasy.

I nagle _____, torba rozerwała mi się na pół.

Tym nożem pokroisz to szybciej, _____ i już.

1. Na podstawie wiersza „Dziwadło” wybierz z podanych niżej określeń te, które pasują do słowa **dziwadło**. Zapisz je.

DZIWAŁO

ktoś, kto się dziwnie ubrał / ktoś, kto włożył buty nie do pary /
ktoś, kto ma dużo piegów / ktoś, kto nosi okulary /
ktoś, kto się dobrze uczy / ktoś, kto nie lubi koloru różowego

2. Jak myślisz, kogo wyśmiewają dzieci w sytuacjach przedstawionych na ilustracjach? Czy zdarzyło ci się zauważyć podobną sytuację?

- Jakie emocje widać na twarzy dzieci, które wyśmiewane są przez innych? Opowiedz o tym, ale najpierw przyjrzyj się uważnie każdej ilustracji. Skorzystaj z podpowiedzi.

jest zagniewany, wygląda na smutną, czuje się zawstydzona,
rozsadza go złość

- Obok każdej ilustracji napisz zasadę, która powinna obowiązywać w przedstawionych sytuacjach, na przykład:

Nie wolno naśmiewać się z koloru czyichś włosów.

3. Wpisz podane niżej pojęcia do właściwych ramek.

okazywanie dobroci, kpina, otwartość, odrzucenie, pomaganie,
sprawianie przykrości, pocieszanie, lekceważenie

PIĘKNO

BRZYDOTA

Piszemy opowiadanie twórcze

1. Przyjrzyj się obrazkom i wyrazom. Przeczytaj opowiadanie. Podkreśl w nim podane wyrazy i nazwy obrazków.

olbrzym

zgubić

mieszkać

wysoko

Pod ogromną górą mieszkała sobie mała myszka. Pewnego dnia zdarzył się wypadek – kamień, stoczywszy się z góry, przycisnął myszce łapkę i nie mogła się ruszyć. Na szczęście zauważył to mieszkający niedaleko olbrzym i uwolnił myszkę. Kiedy podniósł kamień, zobaczył, że leży pod nim jego zegarek, który niedawno zgubił. Uniósł myszkę wysoko, żeby opatrzyć jej łapkę, ale na szczęście łapka była cała, tylko but trochę się zniszczył. Olbrzym puścił myszkę, żeby mogła wrócić do domku. Tak oto olbrzym uratował myszce życie i przy okazji znalazł swoją zgubę.

- Spróbuj napisać opowiadanie, w którym użyjesz podanych niżej nazw obrazków i wyrazów.

dziwadło

ubierać się oryginalnie

rudy

piegi

zapomnieć

- Odszukaj w swoim opowiadaniu wszystkie podane wyżej nazwy obrazków i wyrazy. Podkreśl je. Odczytaj swoje opowiadanie w klasie. Powiedz, co na podstawie tych samych wyrazów i nazw obrazków napisały inne dzieci.

1. Rozwiń zdania według pytań umieszczonych pod liniaturą. Zapisz te zdania.

Aleksander biegnie.

jaki?

jak?

dokąd?

Alicja rysuje.

jaka?

jak?

co?

gdzie?

2. Spośród podanych wyrazów wybierz rzeczowniki i przymiotniki. Wpisz je w odpowiednie pola. Następnie połącz linią każdy rzeczownik z pasującym do niego przymiotnikiem.

RZECZOWNIKI

PRZYMIOŃNIKI

samochód

wielki

wielki

pyszne

dobrze

jeść

tęcza

dziecko

głośna

muzyka

lody

kolorowa

wesołe

- Ułóż i zapisz dwa zdania, w których wykorzystasz wybrane z poprzedniego ćwiczenia pary wyrazów – rzeczownik i przymiotnik.

1. Popatrz na ilustracje. Podpisz je. Zapisz podwójne znaczenie tych wyrazów.

To jest **korek**.

Jedno znaczenie:

**korek służy do zatykania czegoś,
na przykład butelki.**

To jest _____.

Jedno znaczenie:

To jest _____.

Jedno znaczenie:

I to jest **korek**.

Drugie znaczenie:

**kiedy zostaje zatrzymany lub
spowolniony ruch na drodze,
to tworzy się korek.**

I to jest _____.

Drugie znaczenie:

I to jest _____.

Drugie znaczenie:

2. Powiedz, co znaczą te powiedzenia dosłownie oraz w przenośni.

mieć zielone światło * papużki nierozłączki

- Jak można to inaczej powiedzieć? Użyj podanych w ramce powiedzeń, ułóż i zapisz z nimi zdania.

Masz na to moją zgodę.

One ciągle przebywają ze sobą.

3. Przeczytaj fragmenty informacji podawanych w wiadomościach telewizyjnych i radiowych. Zapisz, co znaczy dosłownie – a co w przenośni – wyróżnione wyrażenie.

Jutro w Krakowie rozpoczynają się targi książki. To prawdziwe święto dla **moli książkowych**: mnóstwo nowości, znani autorzy – zapraszamy.

znaczenie dosłowne:

znaczenie przenośne:

Rząd ma **twardy orzech do zgryzienia**. Okazuje się, że nowe autostrady nie powstaną tak szybko, jak zapowiadano.

znaczenie dosłowne:

znaczenie przenośne:

1. Przeczytaj, jak dzieci opisują swoich dziadków i swoje babcie. Wykonaj polecenia.

Mój dziadek Zbyszek jest wysoki i dobrze zbudowany. Ma jasne oczy i spiczasty nos. Jego włosy są krótkie, lekko falują. Lubi się ubierać w stylu sportowym, na przykład w koszulki polo i dżinsy.

Interesuje się polityką i sportem. Gdy jesteśmy razem, najczęściej chodzimy do kina albo gramy w piłkę.

Moja babcia Dominika ma krótkie, siwe włosy, brązowe oczy. Lubi się ubierać w eleganckie bluzki i swetry w pastelowych kolorach, ale nie przepada za biżuterią. Interesuje się kulturą różnych krajów, często podróżuje i zwiedza ciekawe miejsca. Jestem u niej bardzo często, właściwie codziennie, bo lubimy razem gotować, chodzić na spacer i opowiadać sobie, co się zdarzyło w ciągu dnia.

Mój dziadek Tadeusz jest niski i trochę gruby, ale nie za bardzo. Ma niebieskie oczy. Jego twarz jest owalna, włosy są krótko obcięte. Nosi granatowe lub czarne podkoszulki oraz czarne spodnie. Lubi samochody i sam majsterkuje. Ja zawsze przyłączam się do niego i mu pomagam, a on uczy mnie, jak zbudowany jest silnik i jakie samochody są najlepsze na świecie.

- Przygotuj teraz kilka kredek lub zakreślaczy i zaznacz w każdym z tekstów osobnym kolorem fragmenty, w których podano:
 - imię dziadka lub babci,
 - opis budowy ciała,
 - opis włosów,
 - kolor oczu,
 - ubranie, które lubi nosić,
 - zainteresowania,
 - jak spędza czas z wnukiem lub wnuczką.

- 2.** Przeczytaj, jak opisał swoją babcię Mateusz. Podkreśl wyrazy, które się powtarzają.

Moja babcia jest wysoka i szczupła. Jest ładna. Jest blondynką. Ma włosy do ramion. Ma okrągłą buzię. Ma duże niebieskie oczy. W uszach ma kolczyki. Jest ubrana w ciemnoniebieskie spodnie i jasnozielony sweter. Jest aktywna i wysportowana. Jest bardzo dobra dla mnie.

- Które wyrazy się powtarzają? _____.
- Spróbuj tak zapisać ten tekst w zeszycie, aby te wyrazy się nie powtarzały. Możesz użyć wyrazów z ramki.

jej włosy są koloru, zazwyczaj ma na sobie, uwielbia nosić,
często zakłada, interesuje się, lubi

- 3.** Opisz swoją babcię lub swojego dziadka w podobny sposób, jak zrobiły to dzieci. Pamiętaj, aby pisać całymi zdaniami i nie nadużywać wyrazów **ma** i **jest**.

1. Które wyrazy pasują do różnych znaczeń wyrazu **rola**? Zapisz je w odpowiednim miejscu.

rola jako pole

traktor
aktor
orać
scenariusz
rolnik
grać

rola jako zadanie aktora

- Jakie wyrazy można podać w poniższych przykładach? Zapisz kilka rzeczowników, czasowników i przymiotników.

zebra jako zwierzę

zebra jako pasy na jezdni

2. Napisz cztery wyrazy, które mają co najmniej po dwa znaczenia.

3. Dopisz do podanych wyrazów po dwa rymujące się z nimi wyrazy.

skrzydła –

ławki –

ładnie –

wanna –

1. Pokoloruj rzeczowniki na **niebiesko**, czasowniki – na **zielono**, a przymiotniki – na **pomarańczowo**.

bogaci	odfrunęły	dostał
ławki	popularny	prysznic

- Wpisz te wyrazy do właściwych kolumn.

część mowy	liczba pojedyncza	liczba mnoga
rzeczownik		
czasownik		
przymiotnik		

2. Zamień w każdym zdaniu liczbę pojedynczą rzeczowników, czasownika i przymiotnika na liczbę mnogą. Napisz zmienione zdania.

Chłopiec czyta ciekawą książkę.

Wesoła dziewczynka bawi się lalką.

3. Zamień w zdaniach liczbę mnogą rzeczowników, czasowników i przymiotnika na liczbę pojedynczą. Napisz zmienione zdania.

Aktorzy recytują wiersze.

Czarne owce chodzą po łąkach.

1. Dopisz do nazw członków rodziny zdrobnienia z **u**. Podkreśl w zapisanych wyrazach końcówki z **u**.

babcia – _____

tata – _____

mama – _____

dziadek – _____

córka – _____

syn – _____

2. Dopisz po trzy początki wyrazów do zakończeń **-uszek, -unia**.

uszek

unia

3. Zamień wyróżnione wyrazy na ich zdrobnienia. Napisz tak zmienione zdania.

Kupiłam w sklepie **pączki** i **kawę**.

Boli go **palec**.

Chcesz **jabłko**?

4. Napisz pięć dowolnych wyrazów rozpoczynających się literą **u**.

5. Napisz pięć dowolnych form wyrazów kończących się literą **u**.

6. Napisz, co robi murarz i co robią murarze.

ON

budować

murować

pracować

ONI

7. Zamień formy czasownika tak, by powstało opowiadanie o Klarze.

Klara _____ (przygotowywać się) do wyjazdu
na wakacje.

Właśnie _____ (pakować) plecak. Ale _____
(potrzebować) jeszcze kilku rzeczy. Musi iść do drogerii.

Tam _____ (kupić) szampon do włosów i pastę do zębów.

Mama _____ (proponować), aby Klara kupiła też krem do
opalania.

8. Napisz podane przymiotniki w formie zdrobniałej.

mały – _____

mała – _____

ładny – _____

ładna – _____

kruchy – _____

krucha – _____

■ Podkreśl zakończenia z **u**.

1. Uzupełnij tabelę.

	„Samo-się-pisanie”	„Maria Wanna”
Ile wersów ma wiersz?		
Czy wiersz ma rymy?		
O czym jest mowa w wierszu?		

2. Zaznacz tylko te wypowiedzi, które dotyczą wiersza.

- ☐ Może mieć zwrotki.
- ☐ Może mieć rymy.
- ☐ Powinno się go przeczytać kilka razy, by odkryć wszystkie znaczenia.
- ☐ Jest krótki.
- ☐ Jest tak długi jak powieść.
- ☐ Jest pisany tekstem ciągłym.
- ☐ Warto przeczytać go kilka razy, bo liczy się w nim każde słowo.

Poetyccy detektywi

- Przeczytaj jeszcze raz uważnie wiersz „Samo-się-pisanie” i odpowiedz na pytania.

Jaka pora doby jest najlepsza do pisania wierszy?	Gdzie się pisze wiersze?
Kiedy można zobaczyć migotanie wierszy?	Kto szybko ściera wiersze?

Wynik śledztwa: Czego dowiedzieliśmy się o wierszach?

3. Wybierz wypowiedź, z którą się zgadzasz. Podkreśl ją.

- ☒ Czytanie wierszy to strata czasu.
- ☒ Wiersze nazywają to, co bardzo trudno nazwać.
- ☒ Wiersze rozwijają naszą wyobraźnię.

Poetyccy detektywi

- Przeczytaj jeszcze raz uważnie wiersz „Maria Wanna” i odpowiedz na pytania.

Co robi Maria Wanna
w piątek, świętek i niedzielę?

Co lubi Maria Wanna?

Kiedy Maria Wanna
puszcza bańki?

Do czego porównana
jest piana?

Wynik śledztwa: O czym właściwie mówi się w wierszu „Maria Wanna”?

- Użyj wyobraźni. Wyobraź sobie, że przychodzi do ciebie postać o imieniu Fantazja. O czym będziecie rozmawiać? Zapisz przebieg waszej rozmowy.

- Odczytaj swój dialog dzieciom w klasie.

1. Podpisz ilustracje rzeczownikami w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej.

_____ – _____

_____ – _____

2. Dopisz po trzy początki wyrazów do zakończeń **-ów** i **-ówka**.

_____ **ów** _____ **ówka**

3. Przepisz podane wyrazy z **ó** niewymiennym.

córka, góra, dopóki, kłótnia, który, ogórek, mózg, oprócz

- Wpisz wyrazy z **ó** niewymiennym we właściwe miejsca w zdaniach.

Ich _____ ma dzisiaj urodziny.

Jedziemy w _____ !

Ta baśń opowiada o chłopcu, _____ był bardzo samotny.

Wszyscy, _____ babci, jadą na zakupy.

- Wybierz dwa wyrazy niewykorzystane w zdaniach. Ułóż z nimi zdania i je zapisz.

1. Z czym kojarzy ci się każdy z wierszy Michała Rusinka („Prysznic”, „Lampka nocna”, „Szafa”). Połącz wyrazy z właściwym tytułem.

Prysznic

zabawa

Lampka nocna

czytanie

Szafa

bałagan

rozmowa

niewyspanie

porządek

2. Wypisz po dwie pary rymów z każdego wiersza Michała Rusinka.

Prysznic

	—	
	—	

Szafa

	—	
	—	

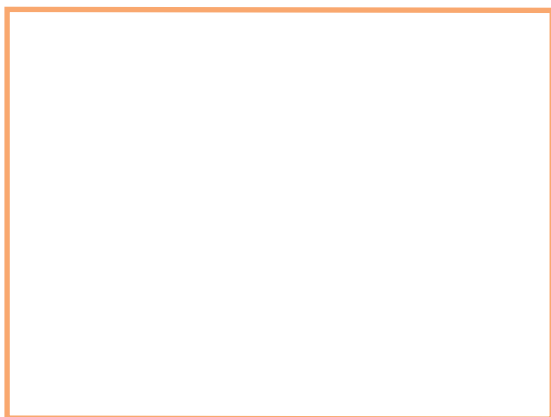
Lampka nocna

	—	
	—	

3. Który wiersz podoba ci się najbardziej? Dlaczego?

Piszemy wiersze

1. Wybierz wspólnie z innymi dziećmi dowolny przedmiot, o którym napiszecie wiersz. Narysuj ten przedmiot. Odpowiedz na pytania.

Co z tym przedmiotem można robić?

Z czym kojarzy ci się ten przedmiot, np. do jakiego zwierzęcia czy innego przedmiotu jest podobny?

Jaki jest ten przedmiot?

- Samodzielnie lub wspólnie z nauczycielem i innymi dziećmi napisz wiersz o wybranym przedmiocie.

tytuł wiersza

1. Napisz po jednym wyrazie zawierającym **rz** po podanych literach oznaczających spółgłoski.

b – _____

g – _____

p – _____

k – _____

d – _____

ch – _____

t – _____

w – _____

Wybierz trzy wyrazy i napisz z nimi zdania.

2. Podkreśl w wyrazach **rz** i dopisz do nich wyrazy, w których **rz** wymienia się na **r**.

marzec – _____

dworzec – _____

parzyć – _____

mierzyć – _____

tworzyć – _____

wierzyć – _____

3. Napisz przykłady nazw zawodów zakończone na **-arz** lub **-erz**.

4. Zapisz w kolejności alfabetycznej wyrazy z **rz** niewymiennym.

kurz

burza

porządek

rzeka

zwierzę

Napisz zdanie, w którym użyjesz przynajmniej dwóch z tych wyrazów.

1. Do każdego wyrazu dopisz taką jego formę, aby **ż** wymienilo się na **g, dz, z, ź** lub **s**.

uważać – _____	wyżej – _____
mosiężny – _____	bliżej – _____
grozę – _____	jeżdżenie – _____
ważyć – _____	pieniązek – _____

2. Przepisz podane wyrazy w kolejności alfabetycznej.

że każdy żeby żaden

- Napisz dwa zdania, w których użyjesz wyrazów: **że, każdy, żeby, żaden**.

3. Dopisz wyrazy do odpowiednich zdań.

życie, żart, żelazko, żałuję, żaba, żagiel, żarówka

Gdzie schowałaś _____ ?

Chyba przepaliła się _____ .

To był świetny _____ !

Bardzo _____ , że nie było mnie wczoraj.

Co za _____ !

- Z dwoma wyrazami, które nie zostały użyte, ułóż dwa zdania. Napisz je.

Czy już potrafisz...

...wyróżniać różne teksty?

1. Podaj po dwa tytuły (możesz korzystać z podręcznika) do wymienionych utworów.

wiersz

baśń

powieść lub opowiadanie

tekst informacyjny

...opisać, co znaczą wyrażenia i zwroty przenośne?

2. Napisz, co oznaczają podane wyrażenia i zwroty.

bić się z myślami –

owinać sobie kogoś wokół palca –

oberwanie chmury –

- Wybierz jeden przykład i ułóż z nim zdanie lub użyj w krótkim dialogu.

...pisać bez błędów ortograficznych i interpunkcyjnych?

3. Przyjrzyj się wyrazom i napisz, dlaczego piszemy w nich **ó**, **u**, **ź**, **rz**, **h** i **ch**.

stół –

mamusia –

trzeba –

pieniązek –

Honorata –

pech –

- Ułóż z rozsypanych wyrazów zdanie pytające i napisz je poprawnie pod względem interpunkcyjnym.

gdzie

kluczyki

dokumenty

i

moje

rejestracyjny

leżą

dowód

...napisać opowiadanie twórcze?

4. Użyj wyobraźni i napisz w zeszycie opowiadanie, w którym wykorzystasz podane wyrazy. Wymyśl tytuł tego opowiadania.

brzeg, smok, tajemnica, słońce, podróżować

Zdjęcia:

Agencja Gazeta: s. 17, rzeźba – *Bolek i Lolek*;

Archiwum Grupa MAC: s. 4, rzeźba – *Dyskobol*;

Schutterstock. com: s. 4, rzeźba *Trans-porto* włoskiego artysty (Malgorzata Kistryn); s. 4, rzeźba statuy sprawiedliwości w Dublinie (Rob Wilson); s. 4, rzeźba *Mysliciel* Rodina (Rafael Ramirez Lee); s. 6, martwa natura (moonasi); s. 6, martwa natura – szkic (KUCO); s. 14, rzeźba z mydła – żółw (Zadiraka Evgenii); s. 21, abstrakcja – odciski dłoni (Toniflap); s. 21, abstrakcja – kolorowe tło (Aleksandar Mijatovic); s. 21, abstrakcja – kolorowe bryzganie (Aleksandar Mijatovic); s. 33, niemowlak – dziewczynka w kapeluszu (Sergey Nivens); s. 33, niemowlak – chłopiec (Sergey Nivens); s. 39, prezen-terka telewizyjna (withGod); s. 39, prezen-terka radiowa (Tsian);

Tomasz Suszczyński: s. 4, dzieci przedstawiające rzeźby; s. 9, sześć etapów tworzenia obrazu;

Grzegorz Wrzecionowski: s. 14, rzeźby z mydła – ryba, choinka, kwiatek.

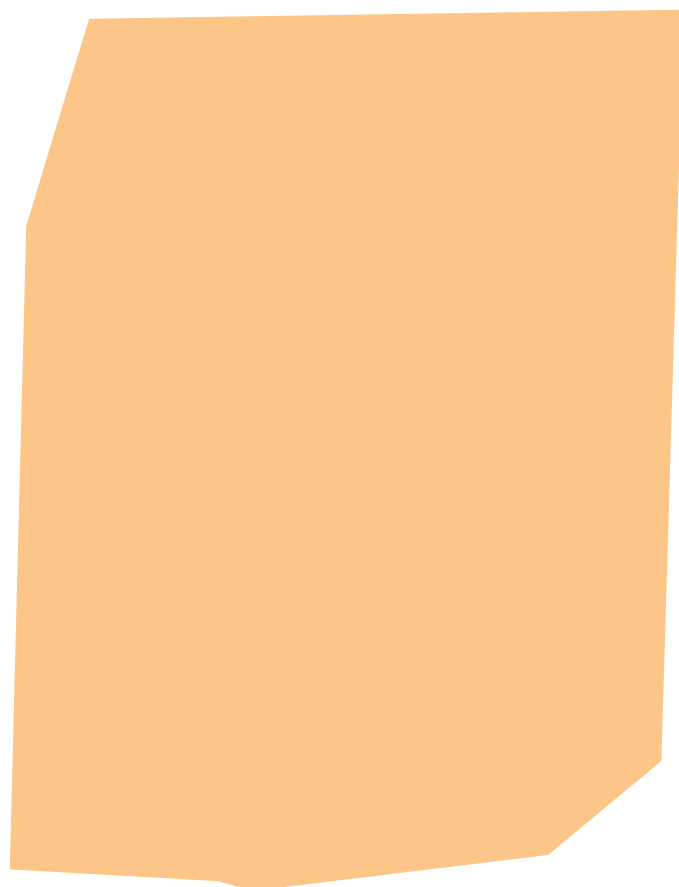
Obrazki znajdujące się na okładce pochodzą z e-podręcznika do kształcenia ogólnego zamieszczonego na stronie www.epodreczniki.pl, udostępnionego na zasadach wolnej licencji Creative Commons®

Uznanie autorstwa 3.0 Polska.

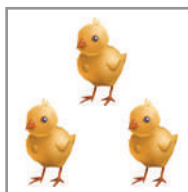
Liczba pojedyncza i liczba mnoga rzeczowników, czasowników, przymiotników

liczba pojedyncza

liczba mnoga

babcia	jabłka	żółta	zielone	wysoki	Dominika	niscy	ma
Janek	plywamy	biegam	mają	Chłopcy jedzą bułki.		głośnie telefony	
Chłopiec je bułkę.		Aktorzy występują.		elegancka torebka		Słonie mają trąby.	
Kasia jedzie.		radosna mama		Psy szczekają.		wesole dzieci	

ISBN 978-83-8108-593-9

9 788381 085939

indeks 881238

www.mac.pl

